

יום	יום לחודש	יום מוה"ר	ליקוטי מוה"ר	ליקוטי הלכות	מסנה ברוך ה"ו	מספר המידות	שולחן ערוך
שבת	ט"ז	י"ט	יז	זורה	זלא-רלב	א, ב.	שולחן ערוך
א	י"ז	י"ט	יח	קלג:	רלב-רלד	ג, ד.	דב"ר
ב	י"ח	כ.	יט	קלד:	רלה-רלו	ה, ו.	ה, ו.
ג	י"ט	כ:	כ	קלד:	רלה-רלח	ז, ח.	ז, ח.
ד	כ'	כ"א.	כ"א	קלה.	רלש-רמ	ט, י.	ט, י.
ה	כ"א	כ"א:	כ"ב	קלה:	רמא-רמב	יא, יב.	יא, יב.
ו	כ"ב	כ"ב.	כ"ג	זורה	רמג-רמד	א, ב.	א, ב.

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

295 | פרשת וישלח | ט"ז כסלו תשפ"ג

הרחמנות האמיתית

רבינו הקדוש מכנה זאת שם: **"כשהסטרא אחרא יונקת מן הרחמנות, אזי הם ממשכינים לעצמם הרחמנות**, ואזי נתמעט הרחמנות אצלנו. ואפילו מעט הרחמנות שנשאר הוא בבחינת אכזריות, כי על ידי שהם יונקים מן הרחמנות, נתקלקל הרחמנות ונעשה אכזריות". כאשר היצר מציע לנו ליהנות הנאות גופניות הוא מציג עצמו כרחמן, וזה גורם שהדעת שלנו תיפגם ולא נבחין מה היא רחמנות אמיתית. במקום לרחם על עצמנו להישמר מן החטא ולברוח אלף פרסה משערי היתר כדי שלא ניכשל באיסור, נדמה לנו שההנאה הרגעית הזאת היא הרחמנות, וכך נופלים במצודתו האכזרית חלילה.

והרב מטשעריץ זצוק"ל כותב על כך בספרו פרפראות לחכמה (ס"ט): **"והנה רואים בחוש שדרך אלו האפיקורסים הרוצים להתנות את ישראל לדעתם הרעה של כפירות ואפיקורסות חס ושלום, אזי בתחילה אינם מגלים רשעתם כל כך, ותחילת דבריהם מתחילין מבחינת רחמנות, שיש להם רחמנות על ישראל ורוצים להכניס בהם גם השכלה טבעית להיות מלומדים בלשונות העכו"ם ובקיאים בטבעי העולם והנהגותיו, ומכנים זאת רק בשם רחמנות, וכן כל דרכי הסטרא אחרא הכל על ידי התלבשות תחילה ברחמנות"** (פרפראות לחכמה, תורה ח' תניינא).

רבי נתן מוסיף ומגלה את פרצופו של הג'נגב הגדול המתלבש בלבוש של רחמנות ומסית לעזוב חיי תורה עבור בצע כסף, וכך הוא מעורר: **"כי עיקר הרחמנות דסטרא אחרא הוא להמשיך על האדם טרחות וטרדות העולם הזה, להתייגע בעסקים ומלאכות בשביל פרנסה. והסטרא אחרא וכל האנשים הכרוכים אחריה מסיתים את האדם ותולים הכל ברחמנות כאילו יש להם רחמנות גדול עליו ואומרים לו: מה אתה חושב? הלא אתה צריך לחיות לפרנס עצמך ואשתך ובניך, ואתה צריך לרחם עליך ועליהם לבקש פרנסה! ועל ידי זה מביאים אותו שיפרוק ממנו עול תורה, וימשיך על עצמו עול דרך ארץ שהם כלל כל המלאכות והיגיעות בשביל פרנסה. ומאומה לא ישא בעמלו, ומהפכים הרחמנות האמתית לרחמנות שלהם שבאמת אינו רחמנות כלל"**.

זוהי מהותו של עשוי, לפעמים הוא בא כאח ולפעמים כשונא, אך הצד השהו שבהם שדרכו להזיק ורצונו להמית חלילה.

"המקטרג הגדול, שהוא עשוי, הוא אָדום, והוא אדמוני שהוא בחינת כבוד, שהוא מלא דם" (ליקוטי מוה"ר, ח"א נ"ז-נ"ח), בפגשו את יעקב רץ לקראתו **"ויחבקהו ויפול על צווארו וישקהו"**, ורבותינו נחלקו אם נכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו או שלא בא לנשקו אלא לנשכו (ב"ר ע"ח-ט). אם תרצה לומר אין כאן מחלוקת, שכן גם כימור רחמיו ונשיקתו בכל לב, היא גם כן נשיכת מות ליעקב, שכן טובתם ורחמנותם של רשעים רעה היא אצל צדיקים.

הבה נזכור היטב גם בזמנינו, הן בכלליות, מול כל פיתויי המבקשים להכרית את עם ה' מתורתם וקדושתם בלבוש של דאגה לפרנסתם והשכלתם, והן בפרטיות, מול כל תאוות ומנעמי עולם הזה שאין בהם תכלית - לדעת ולהכיר את האוייב ולשאוג לה: **"הצילני נא מיד אחי מיד עשוי כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני" חלילה, וחזקה על תפילה שאינה חוזרת ריקם.**

"ברוך השם, אחר כל ימי הרעה זכינו להרחבה גדולה, הפרנסה בשפע, הילדים והמבוגרים זוכים לאכול כדבעי, מעדנים מסוגים שונים עולים על שולחנו, אנו יכולים להרשות לעצמנו מותרות כטיולים ונופשים שונים, חסדי ה', הכל ברווח ובעונג..."

רבי נתן מביא (בליקוטי מוה"ר"ן סוף סי' כ"ה) את מה שרבינו הקדוש אמר לאחר שגילה את אותו מאמר "וְשֵׁם מְכַנֵּה וְקוֹרֵא כֹל תַּאוּת הַיֵּצֶר הָרַע בְּשֵׁם 'כַּח הַמְדָמָה', אמר אז: צריכים לקרוא לו ולכנות לו שם אחר, היינו, להבעל דבר והיצר הרע צריכים לקרות אותו בשם אחר, דהיינו שלא לקרותו עוד בשם יצר הרע, רק בשם **"כח המדמה"**.

השם מורה ומגלה את מהותו הפנימית של הדבר; מהותו של יצר הרע שהוא מדמה לנו בתאוות העולם הזה כאילו יש כאן טוב וחסד והרחבה. הוא מחייך ומאיר פנים לאדם, מציע לו את מרכולתו האימונה עטופה בשלל צבעים נוצצים, ובקרבו ישים ארבו. "הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות" (ב"ב טו), אותו מלאך שהסית אמש לאכול לשתות ולהתענג, הוא זה שעומד עתה ותובע את הגרוע מכל חלילה, וצריך לכנות לו את שמו האמיתי לבל נילכד ברשתו.

בשבחי הר"ן (ח"ב, אות יז) מספר רבי נתן על רבינו הקדוש שבהגיעו לחיפה, "בא ישמעאל אחד רך בשנים וישב אצלו והיה מחבב אותו מאד, ופעם אחת בא אליו בכלי זיין בכעס גדול והתחיל לזעוק ולצעוק עליו, ואחר כך חיבב אותו זה הישמעאל מאד באהבה יתירה. ואמר רבינו זכרונו לברכה, שהיה לו יסורים מהאבה של הישמעאל יותר מן השנאה והכעס שלו, וכמדומה שנשמע מפיו הקדוש שאמר שזה הישמעאל היה הס"מ בעצמו".

הצדיקים יודעים לזהות את הסכנה העצומה הטמונה באהבת הס"מ יותר מאשר בשנאתו, שכן בשנאתו ערוך האדם להילחם עמו והוא נשמר ובורח ממנו, אך כשהלה בא מעוטף בבגדי ידידות, הסכנה כפולה ומכופלת. וכך מתפלל יעקב אבינו בפרשתנו בשעה שהולך להיפגש עם עשוי הרשע: **"הצילני נא מיד אחי מיד עשוי"**, הצילני מאותה אחוה מדומה שמוסכנת יותר מאשר השנאה הגלויה (כך פירשו המפרשים, ראה: פנים יפות, בית הלוי, שפת אמת, כתב סופר, ועוד).

זוהי הצעקה שעלינו לערוך תמיד מול ה"יצר הרע וחילותיו, שהוא הס"מ, שהוא שרו של עשוי" (ראה ליקוטי הלכות, ראש חודש ה, כט) - שנזכרו את המדמה שעטף בו את עצמו, ונדע לברוח מכל תאוות ומנעמי העולם הזה שסופם אבדון וכליון. ונבין שבכל פעם שהוא מציע לנו ליהנות הנאה של רשות שאין לה תכלית, הרי הוא עומד עלינו בחרב שלופה ומבקש להמיט עלינו רעה עצומה חלילה.

די אם נזכיר את מה שגילה רבינו הקדוש בתורתו האחרונה (ליקוטי מ"ח"ב ח'), שכאשר האדם נמשך אחר מזון גופו הרי הוא מחליש בכך את מזון נשמתו, יראתו מתמעטת ודעתו נפגמת, והוא פתוח לכל פגמי הקדושה חלילה (ראה שם, בליקוטי הלכות מאכיל עיני"ב ב-ג).

דבר המערכת

הנה ימים באים, הימים המאירים שמהווים יסוד אורה וקדושה לכל השנה כולה. **"ועל ידי שמקיימים ישראל מצוה זאת בכל שנה נמשך על כל אחד הארה הזאת על ידי שעוסק להדליק ולהאיר על עצמו הארה הזאת על ידי מצוה זאת, כי זהו בחינת תוקף הנס של חנוכה בכלליות שהיה בימי מתתיהו וכן נעשה הנס בפרטיות בכל שנה בכל אדם"** (ליקוטי הלכות, בציעת הפת, ה, כג).

בימי החנוכה הבעל"ט אנו צריכים לקבל לכל השנה כולה את כח ה'הודאה', שהיא שורש קדושתו של היהודי ותכליתו לעולם הבא. זהו הרי עיקרה של מצות חנוכה, "וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו **להודות ולהלל"**, ומחובתנו להתחיל להרגיל עצמנו להודות, ולהשתוקק לקבל את מידת ה'הודאה'. טבעו של אדם להסתכל על החסרונות, מתרגלים מהר מאד לכל מה שיש לנו, ברוחניות ובגשמיות. כמה זוכרים אנו להודות בכל בוקר בפשטות על ששם ישראל נקרא עלינו, ועל כל חלקי הקדושה שאנו זוכים לחטוף בכל יום. אם רק קורה משהו שלא כרצוננו נחשך ונשכח הכל.

ההכנה שלנו לקדושת ימי החנוכה צריכה להיות גם בכך שנכריח כבר מעתה את עצמנו ונרגיל עצמנו להודות על כל פרט ברוחניות ובגשמיות, וכך נרצה ונשתוקק לקבל את הסיוע האלוקי מכח ימי החנוכה שאכן נוכל להודות בכל לב.

"צריך להרגיל את עצמו להודות ולהלל לה' יתברך תמיד בכל מה שעובר עליו, וזהו עצה טובה ונפלאה, שאפילו כשהאדם נטרחק מה' יתברך כמו שנטרחק, וגם בעסקי עולם הזה צד לו מאד בפרנסה ובנים וכו' כאשר מצוי ברוב העולם, צריך אז דוקא לזכור את עצמו את כל הטובות ונפלאות שכבר עשה ה' יתברך עמו, והעיקר מה שלא עשני גוי והבדילנו מן התועים, וימלא פיו התיילתו כל היום, להודות ולהלל ולשבח ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות ולא שם חלקנו כהם" (ליקוטי הלכות, פריקה וטיענה ד, לד).

העורכים

פניני אור

פעם חלה רבי יצחק בן מוה"ר"ג במחלה קשה מאד. כשבקש בתפלתו מה' יתברך על רפואתו, נענה ואמר: **"רבונו של עולם, וכי מה אוכל להבטיחך? שאבטיחך שאם תבריאני אהיה מהיום והלאה איש פשוט? איני יכול להבטיחך זאת. אולם זאת פן אוכל להבטיחך; אם תבריאני, לעולם לא אשכח זאת, ותמיד אודה לך על חסד וטובה זו!"** ואכן הבריא.

(שיח שרפי קודש)

הנסיעות הם 'עונש' או 'תיקון'?

הרי לך שְׁקָלָל בדבריו את שני התורות - מ' קמא וס"ב תניינא - והזכירם בחדא מחתא, כשהוא מבאר בדבריו שהעונש עצמו הוא הוא התיקון.

[ובאמת, דכד דייקת שפיר, מבוארים הדברים בתוך לשון רבינו בעצמו, שהרי כתב שם בתורה מ' בתוך דבריו: "גם על ידי טלטול, מתקן את הטלטול שגרם כביכול למעלה", הרי שאין זה רק 'עונש' אלא גם 'תיקון'.

וכן הזכיר מוהר"נט בתפילתו על תורה זו, שמבקש שם מהשם יתברך בתוך תפילתו: "ותזכני ותעזרני שאזכה על ידי נסיעותיי לתקן את פגם האמונה, והגלות והטלטול שלי בדרך יכפר על פגם האמונה שפגמתי לפניך, אשר על ידי זה גרמתי טלטול למעלה חס ושלום".]

ומה ששאלת, איך יתכן לומר על כל הנסיעות שהם מחמת קלקול האמונה, הרי יש גם נסיעות שהאדם נוסע לצרכי עבודת ה' וכי"ב: האמת הוא, שמתוך דברי רבינו בעצמו מובן שאין כוונת בדבריו על שילת הנסיעות, אלא על הנסיעות שהאדם נוסע מחמת חסרון אמונתו, כדי להשיג פרנסה וכי"ב, ואינו מאמין באמונה שלימה שגם במקומו יכול ה' לפרנסו בריווח. אך אין הכוונה על נסיעות קדושות שהאדם נוסע מחמת עבודת ה'.

ומלבד מה שדברים אלו מבוארים ומובנים מתוך דברי רבינו בעצמו, הרי שהם גם מפורשים להדיא בליקוטי תפילות, שאחר שמאריך שם בענין הנסיעות הוא כותב: "ותעזרני שאהיה שלם באמונה ובבטחון בך תמיד, ולא אעשה שום פעולה ולא אעסוק בשום עסק ולא אסע שום נסיעה בשביל פרנסה כלל, רק אזכה לידע ולהאמין בך באמונה שלמה ובבטחון חזק שאתה תכלכלני ותזמין לי פרנסתי בשלמות בביתי בלי שום נסיעה וטלטול בעולם כלל, ובלי שום עשיה ועובדא ועסק כלל. וכל נסיעתי לאיזה דרך, וכל עסקי ופעולותי, לא יהיו כי אם לשמן ולעבודתך לבד באמת! וכרצונך אעשה, ולא אכוון בנסיעתי ועסקי שום תועלת עצמי כלל, כי הכל שלך, הנשמה שלך והגוף שלך, ובלעדיך לא ארים את ידי ואת רגלי לעשות שום עסק ושום נסיעה בעולם. כי אתה אלוקי רוחך טובה תנחני בארץ מישור".

הרי לנו להדיא שמה שכתב רבינו בענין שילת הנסיעות, הוא רק נסיעות שהאדם נוסע מחמת פרנסה וכי"ב, אך לא נסיעות שהאדם נוסע לשמו ולעבודתו ית'.

וכבר נתבאר בארוכה בספר "אוצר היראה" ערך 'טלטול ונסיעות לדרכים', שוד ענין הטלטולים והנסיעות ע"פ המבואר בליקוטי הלכות. ועיי"ש בסעיף ה' וסעיף י"ז, שכל כוונת הנסיעות (גם כשנוסע עבור פרנסה) צריך להיות עבור התכלית, ואז מתקן תיקון גדול ע"י הנסיעות. ויעויין שם עוד בסעיף י' דברים נפלאים וגוראים (מתוך ליקוטי הלכות ה"ל ס"ח הלכה ג') איך שדייקא הירידה - של הנסיעה, שהאדם יוצא מכתלי ביתו וכתלי ביהמ"ד ונצרך להיטלטל בדרכים - מתהפכת לעליה גדולה ותיקון נפלא.

שאלה:

נתעוררתי לתמיהה בדברי רבינו על אודות הנסיעות שהאדם נוסע. הדנה פעמיים מובא בליקוטי מוהר"ן (תורה מ' קמא ותורה ס"ב תניינא) הענין שהנסיעות הם בבחינת "אלה מסעי בני ישראל" והם קשורים לחטא העגל שאמרו "אלה אלקיך ישראל" רח"ל.

אך בעוד שבתורה מ' כתוב שהנסיעות הם כעונש על חטא העגל שהוא קלקול האמונה [כדאיאתא שם: "בשביל שחטאו באלה אלקיך ישראל, בשביל זה יסעו בני ישראל. נמצא כל הנסיעות של אדם, הוא בשביל קלקול האמונה, היינו בחינת עבודה זרה. כי אם היה מאמין באמונה שלימה, שיכול הקדוש ברוך הוא להזמין לו כל צרכו, לא היה נוסע שום נסיעה. נמצא כי הנסיעה היא קלקול אמונה, היינו בחינת עבודה זרה"] הרי שבתורה ס"ב תניינא איתא: "שמסעי בני ישראל, דהיינו הנסיעות שבני ישראל נוסעין ממקום למקום, הם מכפרין על אלה אלקיך ישראל" ונמתק החרון אף ונמשך רחמנות.

והדברים נראים כסותרים: האם הנסיעות הם 'עונש' או 'תיקון' והמתקה? וכמו כן לא הבנתי: וכי כל נסיעה שהאדם נוסע באה מחמת חסרון אמונה, הרי יש גם נסיעות שהאדם נוסע לצרכי עבודת ה' וכי"ב או אפילו סתם לענייני רשות? אשמח אם תשיבוני דברים ברורים.

תשובה:

יש"כ על שאלתך היקרה, שכן, מלבד מה שיש בה תועלת לבד עצם ענין הנסיעה, יש בזה גם לימוד גדול מאד הנוגע לכלליות כל מה שנעשה עם האדם, והוא:

שאכן ה'עונש' עצמו, מסתתר בו ה'תיקון'!

כי אין עונשיו של הקב"ה כעונשיהם של בשר ודם, והקב"ה ברחמיו, כשהוא מעניש את האדם אין זה רק נקמה על עוונותיו, אלא באמצעות העונש הוא מתקן את פגם האדם ומרפא אותו מתחלואי עוונותיו.

וכן הוא גם בענין הנסיעות:

הן אמת שהנסיעות באות מחמת פגם קלקול האמונה, כמבואר בתורה מ'. אלא שכשהאדם משים אל לבו בשעת הנסיעה על מה ולמה באה לו נסיעה זו, הרי הוא זוכה ע"י נסיעה זו גופא לתקן פגם האמונה ולהמתיק החרון אף ולהמשיך רחמנות!

וכמבואר להדיא בספר 'קיצור ליקוטי מוהר"ן' על תורה מ', וזה לשונו:

כל הנסיעות והטלטולים של אדם הם בשביל קלקול האמונה שהוא בחינת עבודה זרה, כי אם היה מאמין באמונה שלמה שיכול הקדוש ברוך הוא להזמין לו כל צרכו לא היה נוסע שום נסיעה. ועל ידי הטלטול מתקן לפעמים הטלטול שגרם למעלה כביכול (שהעונש הוא התיקון! כמובא במקום אחר). ועל כן מכפרים הנסיעות על פגם האמונה ומתקן וממתיק על ידי זה החרון אף מן העולם ונמשך רחמנות בעולם".

לא לדחוק את השעה!

הילדים רכים והצאן והפקר עלות עלי ודפקום יום אחר ומתו כל הצאן ... ואני אתנהלה לאטי

'מעשה אבות סימן לבנים', ובזה לימדנו יעקב אבינו על הזהירות הגדולה שלא לדחוק את השעה, רק להתנהל בעבודת ה' לאט לאט, בלי שום דחיקת השעה, כדי שלא ייגרם על ידי זה מיתה ונפילה חס ושלום.

"זה בחינת מה שאמר יעקב לעשיו 'ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים', כי אי אפשר לדחוק את השעה כלל, כמו שאמר מקודם כי הילדים רכים וכו' ודפקום יום אחד וכו', על כן צריכין לילך ולהתנהל בק לאט לאט, בחינת 'הבא ליטרה מסייעין לו אומרים לו המתן'. כי אף על פי שצריכין להיות זריז גדול בעבודתו יתברך, בפרט מי שכבר נכשל, אף על פי כן אי אפשר לדחוק את השעה כלל. ויש בזה הרבה לדבר" (ליקוטי הלכות, גזילה ה. כא.).

למשוך את כל העולם לעבודתו!

ויבא יעקב שלם עיר שכם

"שכם" מרמז על כך שכל העולם יטו 'שכם' אחד לעבדו יתברך, ו'עיר שכם' מרמז על כך שמעוררים (ע"ה מלשון התעוררות) בחינה זו שתהיה לעתיד שכל העולם יטו שכם אחד לעבדו יתברך.

וכיצד מעוררים בחינה זו? על ידי "שלם" - על ידי השלום!

"כי למשוך את כל העולם לעבודתו לעבדו שכם אחד, וכולם ישליכו אלילי כספם וזהבם ויתפללו אל השם יתברך לבד, זה הדבר נעשה בכל דור ודור לפי השלום שבדור. כי על ידי השלום שיש בין בני האדם, והם חוקרים ומסבירים זה לזה האמת, על ידי זה משליך כל איש את שקר אלילי כספו, ומקרב את עצמו להאמת" (ליקוטי מוהר"ן, כז.).

וכיצד באים ל"שלום"? על ידי בחינת "יעקב", שהוא בחינת הארת פנים!

שכן, "אי אפשר לבוא לבחינת שלום, אלא על ידי הארת פנים, הדרת פנים" שזהו בחינת יעקב "בחינת שופריה דיעקב כעין שופריה דאדם", בחינת 'מבקשי פניך יעקב'.

וזה מרומז בפסוק: "ויבוא יעקב שלם עיר שכם" - שעל ידי בחינת יעקב, שהוא הארת פנים, זוכים לשלום, ועל ידי זה מעוררים את הבחינה של לעבדו שכם אחד!

להיטהר ולהתרחץ מתאוות ממון!

ויחן את פני העיר

ואיתא בגמרא: "ויחן את פני העיר - אמר רב: מטבע תיקן להם, ורבי יוחנן אמר: מרחצאות תיקן להם" (שבת לג ע"ב). ומפרש רבינו דהיינו הך ולא פליגי.

כי "מטבע תיקן להם" היינו שתיקן שם תאוות ממון, שלא יתאוו לממון ולמטבעות. ובזה רחץ אותם מה'עבודה זרה' של תאוות ממון, שזהו סוד "מרחצאות תיקן להם", כי רחיצה הוא סוד הטהרה מעבודה זרה, כמו שמצאנו אצל בת פרעה שנאמר אצלה "ותרד בת פרעה לרחוץ" ודרשו חכמינו ז"ל "לרחוץ מגילולי בית אביה". (ע"פ ליקוטי מוהר"ן, כג.)

פרשת וישלח

וזה לשונו, אבל הענין הוא שיש גופי תורה, והיינו ההלכות איך להתנהג וזהו גופא. ועל זה אמר האי גופא מתלבשי בלבשוין דאינון ספורין וכו' שאף בהספורים יש גופי תורה לימודים הליכות עולם וכמו שאמרו (סנהדרין טז, ב) אחות לוטן תמנע, מאי הוא תמנע בת מלכים היתה וכו' נפיק מינה עמלק בצריניהו לישראל מאי טעמא דלא איבעי להו לרחקה ויוצא מזה לימוד שלא

הוצרכו האבות לרחקה ומשום הכי יצא ממנה עמלק. גם נלמד שמן הסתם לא היתה כוונתה לשם שמים, שאם היתה כוונתה לשם שמים מוטב שתהא שפחה לאומה זו וכו' לא היה יוצא ממנה עמלק רק מפני שלא היה המכוון שלה בעומק לשם שמים. וזאת היא לימוד אף מהסיפורים וזה נקרא גופי תורה.

חלה על המשולג"ט

עוד אמרתי לו; שהביא החיד"א בספר שירי ברכה (סי' פט סק"ה) שהשונה זיעה הבא מתבשיל של בשר אין צריך להמתין שש שעות לחלב מעיקר הדין שאינו מושך טעם, אלא שנהגו שהשונה זיעה ממש מתבשיל של בשר בהמה ממתין מחמת להקל. והעתיקו הכות החיים (שם סי' דף) וכתב הבן איש חי בספר רב פעלים (או"ח ח"ג סי' ג) שאלו שמיניחים ביצים על קדירה שיש בה בשר חמין של שבת אין צריך להמתין אפילו בבשר בהמה כיון שאינו שונה הזיעה ממש. אמנם גם על זה לא רצה אא"ז ז"ל לסמוך להקל, ואמר לי שאי אפשר לסמוך למעשה על ההיתר של החיד"א שאנו נוהגים להחמיר אפילו על תבשיל של שומן משום לא פלוג. וכן שמעתי בשם הגר"ש וואזנר ז"ל שלא רצה לסמוך על ההיתר של החיד"א בזיעה ממש (וע"ע בדרכי"ט שם סק"ט שהביא חולקים על זה). אמנם אם מניחים את החלה תוך שקית ניילון אין החלה נעשה בשירי כלל ומותר לאכלו עם חלב שהם כשני כלים, ואין שני כלים מעבירים את הבליעות מזה לזה. ועוד נראה שאפשר לצרף שיטת הפוסקים שסומכים על טעימת היתר כהאי גונא לומר שאינו מושך טעם.

וראוי לציין שאא"ז ז"ל אמר לי תוך כדי הדיון: 'איני אומר שכך הוא ההלכה שצריך להמתין שש שעות, אלא דלפי שיטת החוות דעת הוא כך, ויש חולקים על החוות דעת שאין החלה נעשה בשירי' (מבואר בפ"ת סי' צ סק"ה).

מצוי ששמים החלה של שבת על סיר של המשולג"ט כדי לחממו, ויש להסתפק האם נעשית החלה בשירי או לא.

והנה זה פשוט שמתיר לאכול החלה עם דגים, ואין בזה חשש סכנה של בשר ודגים ביחד, שבליעת בשר העובר דרך פליטת כלים אין בהם סכנה (עי' שפ"ד סי' קח סק"ק יח ואב"ז יו"ד סי' פה). אבל שמעתי מפי אא"ז ז"ל בעל הקנה בושם שלפי שיטת החוות דעת בהלכות בשר בחלב (סי' צה סק"א) כיון שעולה זיעת הברש אל תוך הכיסוי והוא מעביר את הבליעות ישיר אל תוך החלה, נעשה החלה בשירי וצריכים להמתין מזמן אכילת החלה שש שעות לחלב.

ודנתי לפני אא"ז ז"ל; שאם אין נקב בכיסוי של הסיר ואינו יוצא זיעה להדיא על החלה אם כן אין החלה בולעת רק דרך פליטת הכיסוי, ומבואר בהלכות תערובת (ש"ך סי' קה סק"ג ועיי"ש בפ"ת ופמ"ג וכו"פ בשו"ע ה"ד סי' תנ"א ס"ו, וע"ע במש"ב שם בשעה"צ סי' ק"ק ל"ו) שמאכל נגוב לגמרי אינו בולע מן הכלי רק כדי קליפה, ואם כן מכיון שהחלה נגובה לא נעשה כל החלה בשירי רק כשיעור קליפה הנוגע בהכיסוי, ואם יסיר כדי קליפה יהיה מותר לאכול השאר בחלב.

והשיב לי; דבאופן זה שיש מאכל זיעה מתחת לכיסוי המשולג"ט הרי הוא מעביר פליטתו בכל החלה שמצד השני. ומה שכתבו הפוסקים שאינו מבליע רק כדי קליפה הוא רק בכלי ריק (והביא ראה לזה מיר"ד סי' צ"ז), וחפשיתי ומצאתי כדבריו בפרי מגדים באורח חיים (א"א סי' קעב) והראתי לו ונהנה.

דיון זה נוגע גם לענין נר חנוכה מאיזה צד מתחילים להדליק את המנורה; המהביר בשולחן ערוך (סי' תרע"ו סי' ה) פסק שמברכים על הנר הנוסף שהוא יותר שמאלי כדי להפנות אחר כך לימין, שזהו התנועה של כיוון השעון, וזה כמו שפסק לענין לולב ונשיאת כפיים. אמנם הלבוש והט"ז (שם סק"ו) כתבו שהפנייה לצד ימין הוא התנועה של דרך הכתיבה שאנו כותבים מצד ימין לצד שמאל, שהוא נגד כיוון השעון. ולכן כתבו שיש להדליק קודם הנר הימני ואחר כך להוסיף נרות בצד השמאלי. והוסיף הלבוש שגם בדרך הטבע אנו רואים כך שבני אדם פונים עצמם מצד טבעם בלי כוונה ורצון מימין לשמאל בתנועה זו. ומטעם זה אנו נוהגים לשים התפילין של יד בכיס התפילין בצד שמאל, לפי שטבע בני אדם כשפושט יד ימינו לתוך כיס פוגע בצד שמאל תחילה (עי' ערוה"ש סי' כה סי' ט"ו ועוד).

אמנם האליה רבה (סי' תרע"ו סק"ה) כתב על דברי הלבוש: 'ואני אומר שגם אנו כותבים מצד שמאל לצד הימין בכתיבת כל אות ואות בכתב שכותבים בו ספר תורה תפילין ומזוזות'. ר"ל שאף שהאותיות נכתבים בזה אחר זה בתנועה שכנגד השעון, אבל סדר כתיבת האות עצמה הוא בתנועה הפוכה, בתנועה של כיוון השעון. ולפי מה שהתבאר אפשר לתת הסבר; שהסיבוב כלפי האדם עצמו נקרא תמיד צד

דיון זה נוגע גם לענין נר חנוכה מאיזה צד מתחילים להדליק את המנורה; המהביר בשולחן ערוך (סי' תרע"ו סי' ה) פסק שמברכים על הנר הנוסף שהוא יותר שמאלי כדי להפנות אחר כך לימין, שזהו התנועה של כיוון השעון, וזה כמו שפסק לענין לולב ונשיאת כפיים. אמנם הלבוש והט"ז (שם סק"ו) כתבו שהפנייה לצד ימין הוא התנועה של דרך הכתיבה שאנו כותבים מצד ימין לצד שמאל, שהוא נגד כיוון השעון. ולכן כתבו שיש להדליק קודם הנר הימני ואחר כך להוסיף נרות בצד השמאלי. והוסיף הלבוש שגם בדרך הטבע אנו רואים כך שבני אדם פונים עצמם מצד טבעם בלי כוונה ורצון מימין לשמאל בתנועה זו. ומטעם זה אנו נוהגים לשים התפילין של יד בכיס התפילין בצד שמאל, לפי שטבע בני אדם כשפושט יד ימינו לתוך כיס פוגע בצד שמאל תחילה (עי' ערוה"ש סי' כה סי' ט"ו ועוד).

אמנם הרמ"ע מפאנו (במאמר שבירי לוחות, ימין ה' רוממה) האריך שבכל מקום שבאים להקיף את הניקף, הניקף הוא העיקר ונחשב דרך ימין בתנועה שכנגד השעון, מכיוון דרום למזרח לצפון, גם אם אין עומדים בפנים ממש כנגד התיבה. וכתב, שאי אפשר לומר שהלכו הכהנים על המזבח כעוורים המגששים בקיר ומדדים בפניהם וידיהם תמיד למזבח וארכובותיהם דא לדא נקשן כדרך המהלכים בצדי צדדים, דלאו שמיה הילון.

התנועה מימין לשמאל

היד ימין זה נראה במראה כאילו מגביהים את היד השמאלי, ואם מסתובבים לכיוון השעון רואים כאילו זה שבמראה מסתובב לכיוון הנגדי.

אותו דבר כאן; בסדר הנענועים ונשיאת כפיים האדם סובב מול עצמו, וכאשר הוא מסתובב מול עצמו הוא מסתובב לצד הגב, ולכן כאשר הוא מסתובב בכיוון השעון הוא מסתובב בצד הימין שלו. אבל בהקפת המזבח ובהקפת התיבה האדם סובב מול דבר הניקף, וכשמסתובב מול הדבר הניקף הופך פניו בכל צד וצד מול הדבר הניקף, ולכן נמצא שכאשר עומד מול מערב צד הימין שלו הוא בצפון, וכשהוא עומד בפניו מול צפון אזי צד שלו הוא מזרח, וכן כאשר הוא עומד במזרח צד ימין שלו הוא דרום (כ"כ בשו"ת מהר"ל סי' מ ושו"ת אבקת רוכל סי' טו).

עוד סוגי הקפות

מטעם זה, כשעושים את הסיבוב בלייל שבת ב'בואי בשלום' דרום ימין, מסתובבים לכיוון השעון מזרח דרום מערב צפון כמו בסדר הנענועים. וכן כתב המשנה ברורה (סי' קלד סק"ט) לענין הגבחה בשעת קריאת התורה שהמראה את הספר תורה פניו כלפי מזרח ומקיף ממזרח לדרום, שגם בזה מסתובב האדם כלפי עצמו. אבל לענין הולכת הספר תורה לבימה כתבו הפוסקים (סי' קמא ס"ז וב"ש) שהחזן מוליך את הספר תורה בדרך ימין ממזרח לצפון ומחזירו ממערב לדרום, שהוא התנועה שכנגד סביב השעון, לפי שבה מסתובב האדם מול דבר הניקף.

צורת העמידה בהקפות

והנה מדברי התרומת הדשן (סי' צח) מבואר שעושים את ההקפות בהושענא רבה כעין עיגול בריקוד, שבכל צד וצד נמצאים את הפנים מול הבימה והספר תורה ולכן נמצא שאם מסובבים בכיוון שכנגד השעון פונים תמיד לצד ימין. אבל מי שעומד במזרח כלפי ארון הקודש והבימה נמצאת מתחת לגבו וצריך להסתובב עם הגב כדי לעשות את ההקפות, היה צריך להתחיל להסתובב לכיוון השעון מזרח דרום מערב צפון, ואף שמכוון להקיף את הבימה מכל מקום צריך לפנות בהתחלה לצד ימין שלו. ולכן כתב שקודם ההקפות צריכים כולם להסתובב עם הפנים מול הבימה. וכדרך זה הלך המשנה ברורה (סי' תרס"ק) אך כתב שאינו נכון שהחזן שעומד נגד ההיכל יהפוך פניו ממנו, ואף על פי כן יקיף עם הצבור כדי שלא לשנות מהם.

אמנם הרמ"ע מפאנו (במאמר שבירי לוחות, ימין ה' רוממה) האריך שבכל מקום שבאים להקיף את הניקף, הניקף הוא העיקר ונחשב דרך ימין בתנועה שכנגד השעון, מכיוון דרום למזרח לצפון, גם אם אין עומדים בפנים ממש כנגד התיבה. וכתב, שאי אפשר לומר שהלכו הכהנים על המזבח כעוורים המגששים בקיר ומדדים בפניהם וידיהם תמיד למזבח וארכובותיהם דא לדא נקשן כדרך המהלכים בצדי צדדים, דלאו שמיה הילון.

צד ימין בנר חנוכה

הקפות בחג הסוכות

השבוע למדנו בהלכות סוכה (סי' תרס"א) שבחג הסוכות נוהגים להקיף את הבימה זכר למקדש שהיו מקיפים את המזבח.

וכתב בשו"ת חתם סופר (או"ח סי' כח) שההקפות שאנו עושים סביב הבימה הוא דוגמת ההקפות שהיו עושים בזמן המקדש סביב המזבח, שאנו מחזיקים את הבימה שקורים עליה פרשת הקרבנות כמו המזבח, ולכן מחזיקים את הספר תורה ליד הבימה להורות שהספר תורה שאנו קורים בה פרשת הקרבנות על הבימה מכפר כמזבח. ולפי זה נמצא שאין עושים הקפות רק בציבור כשיש ספר תורה ולא ביחיד, וכן איתא במהרי"ל (אות טו) שאין עושים הקפות רק בציבור, שאין ספר תורה בפחות מעשרה. וכן כתבו הבכורי יעקב (סי' תרס"א) והאשל אברהם מבושטאטש (סי' תרנ"א סי' ח).

אמנם בנן איש חי (פ"ר האזינו אות טו) כתב שאפשר להקיף את התיבה שבבית הכנסת גם בלי ספר תורה, כי העיקר הוא התיבה ואין הספר תורה מעכב. והנוסף שמי שהוא חולה ואי אפשר לו להקיף תיבה בבית הכנסת, יניח כסא בביתו וישים עליו ספר תנ"ך ויקיף, כדי שלא לבטל מצות ההקפה.

הקפת הבימה והמזבח נגד כיוון השעון

כתב המחבר (שם) שעושים את ההקפות לצד ימין דוגמת המזבח, וכמו שמוכר בגמרא בנבחים (ט"ב) כל פינות שאהה פונה לא היא אלא דרך ימין, שכשב המזבח היה בדרום, ומי שעלה על הכבש היה פניו לצפון וימינו למזרח, ולכן פונה לימינו לקרן דרומית ממזרחית, ומקיף מזרחית צפונית, צפונית מערבית, ומסיים במערבית דרומית. וכדרך זה עושים את ההקפות סביב הבימה, שמקיפים דרך צפון מערב דרום מזרח והוא נקרא לצד ימין (מש"ב שם סק"ג, וכו"ה בב"י סי' קכ"ה), והוא התנועה שכנגד סיבוב השעון.

נענועים ונשיאת כפים בכיוון השעון

אמנם לענין סדר הנענועים כתב המחבר בשולחן ערוך (סי' תרנ"א סי' ט) שצד ימין הוא התנועה הפכית, התנועה של סיבוב השעון, שכתב: 'יקיף דרך ימין בנענועו מזרח דרום מערב צפון', וזה להיפך מסדר ההקפות שעושים סביב הבימה צפון מערב דרום מזרח [מנהגינו עפ"י האר"ז שונה, ואכמ"ל]. וכן לענין נשיאת כפיים כתב (סי' קכ"ה סי' ט): 'כשהכהנים מחזירים פניהם לא יחזירו אלא דרך ימין'. ופירשו שם, שבשעה שהכהן עומד בפניו כלפי מזרח יסובב עצמו לכיוון דרום ואחר כך למערב, ואם פניו כלפי מערב יסובב עצמו לצפון ואחר כך למזרח. והוא התנועה של סיבוב השעון.

הסבר להנ"ל

ההסבר לזה הוא: כידוע, אם שני בני אדם עומדים אחד מול השני אזי צד הימין של זה הוא צד שמאל של זה שעומד כנגדו, ואם כל אחד יסתובב במגע לצד ימין שלו ימצא שכל אחד יסתובב בתנועה הפוכה של השני. ואפשר לבדוק את זה מול מראה, שאם מגביהים את

כפיץ אשר תדפנו רוח

רבי שמעון

תלמיד רבינו (ג)

רבינו בוכה בפני ר' שמעון

בשנת תקס"ח זכה ר' שמעון להיות אצל רבינו ז"ל בעת שהיה בק"ק לעמבערג, ואז שלחו רבינו ז"ל לברסלב, כדי להציל חייו הק', כמסופר בחיי מוהר"ן ובימי מוהרנ"ת ז"ל:

"בלעמברג בין פורים לפסח בשנת תקס"ח, הלך אל חדר מיוחד, ובכה הרבה מאד שם, וקרא לר' שמעון ודמעתו על לחייו, ונאמר: אי לי עם מי להתייעץ. וסיפר לו אז מענין, באשר שיש לו ספר בביתו, שאבד אשתו ובניו בשביל זה, כי נסתלקו עבור זה, ומסר נפשו על זה, ועכשיו אינו יודע מה לעשות. והענין היה, כי ראה שמוכרח להסתלק שם בלעמברג, אך אם ישרף זה הספר יוכל לחיות, ועל כן היה רבינו ז"ל מסופק ולא ידע לתת עצה בנפשו מה לעשות, כי היה צר לו מאד לשרוף זה הספר הקדוש והנורא מאד, אשר מסר נפשו על זה וכו'.

"עוצם קדושת נוראות של זה הספר"

ועוצם קדושת נוראות של זה הספר אי אפשר לדבר מזה כלל, ואם היה נשאר זה הספר בעולם היו ראוי גדולת רבינו ז"ל עין בעין וכו'. השיב לו ר' שמעון: בוודאי אם יש איזה סכרא שחייכם תלי בזה, בוודאי טוב יותר לשרוף הספר, כדי שתישארו בחיים.

גודל יקרת קדושת זה הספר

השיב רבינו ז"ל: על כל פנים יתארך הזמן בוודאי, היינו אם ישרוף זה הספר על כל פנים יהיה לו ארכא לחיות בעולם הזה עוד איזה זמן, אבל אף על פי כן צר לי מאד לשרפו, כי אין אתה יודע גודל יקרת קדושתו של זה הספר, ואנכי איבדתי אשתי הראשונה ובני וכמה יסורים עצומים שהיה לי בשביל זה וכו', והיה בוכה מאד מאד. ואחר כך בא הדאקטער לביתו, ורבי שמעון ורבינו ז"ל היו עוסקים בענין שיחה הנ"ל, וסיפר ר' שמעון להדאקטער בדרך קובלנא על רבינו ז"ל על שהוא בוכה עכשיו בעת הזאת שחליו כבד עליו כל כך, והדאקטער נבהל אז מאד לפני רבינו ז"ל, ואחר כך דיבר עמו הדאקטער קצת והלך.

"לך מהרה חושה אל תעמוד!"

אחר כך דיברו עוד רבי שמעון ורבינו ז"ל, והוא ז"ל היה בוכה אז הרבה הרבה מאד. ואחר כך אמר לרבי שמעון: אם כן איפה, הא לך המפתח של הקאמאדע שלי, ולך מהרה חושה אל תעמוד, ותשכור עגלה לברסלב, ואל יעצרך הגנש והשגל, ורוץ מהרה חושה לברסלב, ותבוא לשם ותיקח שני ספרים, אחד מונה בקאמאדע, והשני מונה בתוך תיבה של בתי אדיל, ותיקח אותם ותשרוף אותם.

ושני הספרים היו אחד, כי אחד היה מועתק מחבירו (וההעתקה הייתה על ידי, שזכיתי להעתיק אצלו, אך תיכף אחר שהעתיקתי לקח שניהם, היינו ספר כתיבת ידו הקדושה והספר שהעתיקתי, וסומנם שניהם אצלו, ואלו השני ספרים צוה לשרוף), אך למען השם הזדרז מאד בזה, והזהיר את רבי שמעון מאד לבלי יהיה חכם בזה, היינו שלא יתחכם לשנות דבריו ח"ו, לבלי לשרוף איזה ענין ולגנוזו אצלו, רק יקיים דבריו בזריזות גדול.

קיום השליחות כמסירות נפש

ותיכף הלך רבי שמעון בזריזות גדול, ושכר עגלה לברסלב לבית רבינו ז"ל, ובבואו לדאשיב שהיא סמוך לברסלב, נפל ר' שמעון פתאום, והעל על ערש דוי, ולא היה יכול לקום, והבין שהוא מעשה וכל דבר, שרוצין למונעו מלקיים דבריו, כידוע לנו כבר שעל כל מה שצוה רבינו ז"ל לעשות יש על זאת אלפים ורובבות מניעות גדולות מאד, בפרט על דבר גדול כזה, שחיי רבינו ז"ל היו תלויים בזה).

וצוה ר' שמעון להניח אותו על העגלה לנסוע לברסלב, כי התיישב שהוא יהיה מונח על העגלה, ויסע לברסלב כל עוד נפשו בו, והיה מצפה רק שיבא לברסלב, שיוכל על כל פנים לצוות לאחרים שישרפו הספרים לפניו, וכן היה שהניחו אותו על העגלה, ונסע לשם. ובבואו לברסלב, חזר תיכף לאיתנו. והבריא כבתחילה, ולקח שני הספרים ושרפם שניהם.

אוי לנו שלא זכינו שיישאר אור הזה של הספר הזה, ובעוה"ר נגזרו עליו מן השמים לשרפו (כת"י). ואמר רבינו ז"ל שזה הספר לא יהיה עוד בעולם, חבל על דאבדין בעוה"ר אבידה שאינה חוזרת, ואמר שזה הספר בהכרח לשרופו, וזה הספר ליקוטי מוהר"ן יהיה נדפס ויתפשט בעולם" (חיי"מ ס"ק קס"ט).

ובכתבי האריז"ל, שהסטרא אחרא מכונה בשם 'קליפה' ו'חיצונים', היות והסטרא אחרא מפתה את האדם כי ידבק את נפשו לו התאוות החיצוניות ולדמיונות השוא שמציע העולם הגשמי, והגם שלסוף לא יוצא מכך כלום ואין אדם מת וצחי תאוותו בידו, וכמרומו בדבריו של דוד המלך "כי אם כמוץ אשר תדפנו הרוח".

וזהו ביאור הפסוק (תהלים א ה) "על כן לא יקומו רשעים במשפט וחטאים בעדת צדיקים" - שכל עמל הרשעים והחטאים אין בו ממשות, ואין נשאר מכך מאומה ורק עשיית המצוות והטוב נשאר לעדי עד.

בשיחות הר"ן (אות ה) וכתב רבינו בלשונו הק': "היצר הרע דומה כמו מי שהולך ורוץ בין בני אדם וידו סגורה, ואין אדם יודע מה בתוכה, והוא מרמה בני אדם, ושואל לכל אחד 'מה אני אוהב', ולכל אחד נדמה כאילו הוא אוהב מה שהוא מתאוה, ועל כן הכל רצים אחריו וכו', ואחר כך הוא פותח את ידו ואין בה כלום", ע"כ. כן הוא דרך היצירה.

מסופר, שלפני כשבעים שנה היה מעשה בשני ערביים שהלכו יחדיו להגיע למקום כלשהו. תוך כדי הילוכם הרגיש האחד כי בחירו אוהב בידו את מטמון סספו, כי כן היה נהוג אצל הערביים שכל מה שמרויחים בעבודותיהם אוגרים הם חלק מהספך למטמון אשר ישמשם לעת זקנה. וכאשר העמיקו ללכת בסבך היערות והשדות הוציא החמדן את אקדחו וירה בחבירו והמיתו, ונטל את ממנו את הצרור וברח משם. כשפתח את הצרור גילה כי אין שם דבר מלבד בצל גדול ובודד, ותאנח הערבי למאוד, ועשה חשבון נפשו: הרי הכדור של האקדח שירה עולה ב' פרוטות, ואילו הבצל שוויו רק מחצית הפרוטה ואיך הפסיד ב' פרוטות בעבור חצי פרוטה... וזה שדן את חבירו למיתה והרגו לא לקח בחשבון כלל...

זו דמותה של הסטרא אחרא שמסכבת את האדם להגיע לדיוטא התחננה ממש, וגם לאחר שנסתבך האדם ברשתה מסבכתו יותר בזה שמונעת מעימו לחשב כראוי את חשבון נפשו, והסטרא אחרא יכולה לגרום לכל אחד ואחד לחשוב דברים נוראים ביותר, ובאופן עדין ומחוכם יותר. ולדוגמה יכול האדם לחשוב על רעהו ח"ו שהלוא יומות או שיהרג, וכתוצאה מכך ישיג תאוות מדומות או כבוד המדומה וכו', וכל זה נובע מכח הרע של היצר הרע החפץ לכלות את האדם ולקשרו להנאות ותשוקות חיצוניות שאין בהם ממש.

דיברתי פעם עם רופא מומחה לעיניים ואמר לי כי אכן יש ידיעות רבות מאוד בכל הקשור לעיניים, ויודע הוא הרבה מאוד מדידת תחלואי העיניים ומרפואתם, אבל דבר אחד אין בידיעתו כלל: האין בכל זאת לאחר כל ידיעותיו רואה העין?

את זה עדיין אף אחד לא השיג, כי זהו למעלה מהשגת אנוש...

ומכיר הנני אחד שערך לו ניתוח בעינו ופגעו בשגגה בווריד קטן ביותר ונגרם לו על ידי כך שכל דבר שרואה, רואה הוא כפול, ה' ירחם.

כי אכן החכמה שיש בכל פרט שבבריאה, לרבות הוויד הדק ביותר, היא פלאי פלאות ממש. וזהו בחיצוניות הבריאה, על אחת כמה וכמה חכמה יש בפנימיות ובפנימיות דפנימיות הבריאה, שככל שמעמיקים בזה זוכים להגיע יותר ויותר להשגות בחכמתו ית"ש ולהרגיש בנועם זיו השכינה ממש.

ומה רב ההפסד כשנוטל האדם את כל הדברים הנפלאים שיש בחכמת הבריאה בכלל, ובחכמת יצירת האדם בפרט, ומשתמש עם זה כדי למלאות תאוות ליבו, לשטותים והבלים שאין בהם ממש כלל, וכגון להשיג כבוד המדומה וכיוצא בזה, ה' ירחם.

ולזה מדמה דוד המלך את הרשעים למוץ' "כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח" - כי המוץ הוא דבר חיצוני בלבד ללא הגרעין הפנימי שהוא העיקר בזריעה שם השרוח מעיפה את התמוץ ולא נשאר הימנו לבסוף מאומה.

זכורני כי ראיתי פעם באיזה ספר משל לשדה מלאה בתבואה, שנתוכחו גרעיני התבואה עם השיבולים מהיו העיקר שלמענו נזרע כל השדה; השיבולים טענו כי הם העיקר, היות והם הרוב ואותם הכל רואים והם ממלאים את כל השדה, מה שאין כן הגרעינים שהם קטנים כל כך ואינם נראים כלל. השיבו הגרעינים לשיבולים: 'בואו ונמתין לבסוף, ונראה אז מיהו העיקר ומה היא תכלית זריעת השדה! ואכן לבסוף הגיע הבעה"ב עם כמה עובדים לקצור את התבואה, ואחר שסיימו לקצור ולדוש הכניסו את כל התבואה לתוך סלים גדולים לנגד הרוח, אשר העיפה את כל השיבולים למרחק והותירה רק את הגרעינים, ונגלה לכל שהגרעינים הם עיקר תכלית זריעת כל השדה והשיבולים, והם שמחת הבעל-הבית. ולכן רואים כי בכל הספרים הקדושים, ובפרט בזוהר הק'

<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' יעקב וויסע ווירטהיימ שליט"א להגל ארויס בתו בשעט"ם עב"ג הבח"ח אלעזר טורדיני נ"ו בן הרה"ח ר' שמואל חוונפלד שליט"א יה"ר שייכו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' יעקב וויסע ווירטהיימ שליט"א להגל ארויס בתו בשעט"ם עב"ג הבח"ח אלעזר טורדיני נ"ו בן הרה"ח ר' שמואל חוונפלד שליט"א יה"ר שייכו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' יוסף פרידמן שליט"א להגל ארויס בנו הבח"ח אליהו נ"ו עב"ג בת רה"ח ר' יעקב מאיר ברבר שליט"א יה"ר שייכו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' יואל אנשין הי"ו אביו רה"ח ר' שמעון אנשין שליט"א להגל חולדת הבת הנבדה יה"ר שייכה לגרלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>
<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' אלתר וואל מיל שליט"א להגל ארויס בתו בשעט"ם עב"ג הבח"ח שמואל טורדיני נ"ו בן הרה"ח ר' נחמיה שטיין שליט"א יה"ר שייכו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' יוסף קדיש לופטער שליט"א להגל נישואי בנו הר"ר אברהם ישראל הי"ו עב"ג בשעט"ם יה"ר שייכו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח נשיה יעקב פאפאנדיים הי"ו ולאביו הרה"ח ר' אברהם פאפאנדיים שליט"א ולחזנתו הרה"ח ר' יחזקאל אונאבא שליט"א להגל חולדת הבת הנבדה יה"ר שייכה לגרלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' חיים דוד כהן שליט"א להגל חוכם בנו אהרן נ"ו יה"ר שייכה לגרלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>
<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' חנמן הרמן הי"ו ולחזנתו רה"ח ר' חיים דוד כהן שליט"א להגל חולדת הבת הנבדה יה"ר שייכה לגרלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' חנמן חיים שניטל הי"ו להגל חולדת הבת יה"ר שייכה לגרלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' שמעון חיים שניטל הי"ו להגל חולדת הבת יה"ר שייכה לגרלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' חיים דוד כהן שליט"א להגל חוכם בנו אהרן נ"ו יה"ר שייכה לגרלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת קדושה</p>